Ч. 228 (13.176). Львів, пятниця 14. жовтня 1932. Poozlowe oplate kapłacono ryozaltem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голянаї, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Початок кращого — чи дно крізи?

Зле бути оптимістом, але докиж блудити у безвиглядному песимізмі? Людям надоїла біда, тож шукають потіхи в майбутньому, розмальовуючи на понурому тлі сьогодня — райдужні пляни завтрішнього дня. Так виглядає на перший погляд, коли читаємо про покращання надій (не положення!) у світі, про охоту перемогти крізу і то тоді, коли ми відчуваємо і одинцем і гуртом, що сунемося в діл і не знаємо тільки, чи далеко до дна.

Але пригляньмося світові. Американці впевняють, що у них таки йде до кращого. Почалося від льозанської конференції і „госси“ в Европі; вона перекинулася до Америки, а там її відповідно використали. У старій, добрій Европі звишкова тенденція зупинилася, хоч не повернула в низ. Поправа в Америці подобала спершу на американську виборчу штучку. Але вона досі тримається, а міністр праці Зл. Держав Дак твердить, що „...немає сумніву, що ця поправа, це більше, ніж сезонове, переходяче оживлення“. А на доказ наводить нпр. оживлення в обувнім промислі, на текстильнім і трикотовім ринку та в цементовій промисловості й у будові доріг. Разом з тим звижкують в Америці не тільки акції фабрик, але теж і сирівці, як вовна і бавовна, бо всі рахують на те, що дальший сезон буде дуже корисний.

У звязку зі звишковою тенденцією сирівців стверджують, що господарський продукційний світ так пристосував свою продукцію до вузьких потреб крізових часів, що пора вже зуживати надмір запасів, який тяжить на ринках та який через брак попиту дуже збільшився. Запаси ці були:

	1927	1932
	мілюнів тон	
пшениця	4,9	12
цукор	4,9	8,8
кава	0,5	1,7
бавовна	1,2	1,8
сирий шовк	5,9	14,1
кавчук	0,3	0,6

Тепер починають ці запаси меншати, поволи, але подекуди навіть пляново (цукор, кава). Поза сирівцями замітна теж звишкова тенденція на всі роди збіжа, крім пшениці. Пшениця пішла була теж вгору, але вже вернула до попередньої ціни. І тут напевне криється одна з „чорних“ точок надто великого оптимізму.

Однак поза Америкою почала боротьбу з крізою теж Німеччина. Коли теперішньому урядові вдасться бодай частинно перевести великий плян пустити в рух застояле господарство, то це напевне причиниться до оживлення господарського життя Европи. Німеччина призначила пів міліярда марок на урухомлення ріжних робіт, щоби вкінці перемогти безробіття і рушити ринок продукції. Ці гроші мають дістати з комунальних кас і податків.

Не стоїть позаду й Англія, де помітна поправа на біржах та де господарські круги теж домагаються від держави допомоги для більшого оживлення господарського життя.

Поправа на товарових біржах принесла теж деяку поправу і рух на ринку гроша. Еріо каже, що Франція сама має досить гроша, щоби сфінансувати цілу Европу. Але гріш потребує довіря. А воно потрохи вертає і европейські економісти твердять, що капітал починає „сондувати ґрунт“ для нових інвестицій, бо не хоче остати позаду держави. Конкретних примірів на жаль не наводять.

Але деяка плинкість гроша таки проявляється. Прикладом може стати хочби позичка 50 міліонів франків для Польщі, чи багато більша поміч Австрії і Румунії, вкедовзі теж і Мадярщині. Виходилоб, що мертва точка переможена. А грошей на світі досить, щоби знову настали „добрі часи“.

Однак поруч з цими позитивними, хоч тільки фрагментаричними явищами притьмарюють ситуацію інші, ще дуже заплутані умовини. Це передовсім клопоти воєнних довгів, митних мурів, проблема вивозу і наладнання ринків, тощо. Деякі держави рятувалися мораторією закордонних, а деякі і внутрішніх зобовязань. Але цих всіх справ не можна перебороти звишкою цін на сирівці на біржі, ані оптимізмом без практичних наслідків. До їх упорядкування треба ще довгого часу, бо тільки дуже помалу приходить свідомість потреби порозуміння між державами — без якого поправа господарської ситуації є справою дуже далекою.

Про політичний хаос світу, який комплікує всі господарські справи, не треба і згадувати. Його теж не поправить звишка вовни і бавовни.

Зваживши це все треба ствердити, що до загальної господарської **поправи** ще дуже далеко. Але правдиву радість мусілаб нам зробити свідомість, що ми вже найшлися на дні крізи. Ця свідомість булаб теж оптимізмом, з якого може вирости бодай надія на краще. Чи серед теперішніх умовин треба булоб нам чого більше?

(Хр.).

ПЕРЕДПЛАТНИК, ЯКИЙ НЕ ПЛАТИТЬ ПЕРЕДПЛАТИ, Є ЯРМОМ НА ШИЇ КОЖНОГО ПРЕСОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.

До відома Читачів українських ґазет і журналів.

Повідомляємо, що з завтрішнім днем усі українські газети і журнали солідарно здержують висилку своїх видань тим відпродавцям (книгарням, трафікам, кіоскам і т. д.), які не вирівнали рахунків залеглих за місяць вересень, хочби тільки одній українській ґазеті або журналові.

Це не повинно здержувати читачів від купна українських ґазет і журналів, бо їх можна купити в іншій книгарні чи кіоску, які рахунки вирівняли, або ще краще стати передплатником без посередника.

Комітет Преси
Адміністр. Секція.

Вистава в Шикаґо й український експорт.

(Допис зі Злучених Держав.)

Ню-Йорк, 28. вересня 1932.

Треба радіти, що світова виставка в Шикаго заінтересувала українську націю. Статті з „Ділі“ спонукали американську еміграцію до інтенсивної праці. Є дописі, комунікати, наради по місцевостях для зложення місцевих комітетів для допомоги головному, але є й приватна спекуляція, якби цей рух використати для себе. Нічого дивного. Всяка боротьба за істнування приневолює неодного шукати особистої користи хочби зі шкодою для загалу. Одначе є й люди з ширшим поглядом, які вміють ці прояви належно оцінювати. Треба вірити, що по стільки досвідах у минулому українська еміграція викаже тепер свою повну зрілість.

Таким корисним обявом є напр. стаття в „Свободі“, що не треба творити окремого національного комітету десь в іншім місті, коли є створений давно спеціяльний український комітет у Шикаго. Там є поважні й відповідні люди і тому треба мати довіря, що вони попровадять діло як слід, коли суспільність стане до помочі. Дуже справедливі завваги.

Тепер треба застановитися, яке значіння має вистава в Шикаго для українців як нації: Розголос? — Так! Що більше: Якби ми не взяли участи у виставці, або занедбали були перевести основну боротьбу за право участи, ми були би втратили цей престіж, який ми вже здобули як не в цілій Америці, то бодай у самому Шикаго. Отже це національна конечність взяти участь, навіть якби прийшлося задовжитись на будуче. Це власне пора для акції, якої не смісмо занедбати.

Другий бік справи: Матеріяльні користи. Виставка в Філядельфії з нагоди півтора-століття американської незалежности в 1926 році принесла містові міліонові втрати. Але ця виставка була влаштована прихапцем і навіть не були викінчені будівлі. Виставка у Шикаго підготована добре. Недавно вернув шикагівський посадник Чермак із агітаційної подорожі по Европі. Надіється, що американський „просперитет“ пічне вертати. Є досить часу призбирати потрібні фонди для кожного. Є повна надія на матеріяльний успіх.

Яку надію мають українці на матеріяльний успіх? — Ту саму, що загал. Як прибуде каса відвідувачів на виставку, то українські „підприємства“: павільон із усім крамом, танцюристичний та хоральний турнір і ще дещо — оплатяться. На ділі повинні принести матеріяльний зиск. Але допустім, що не буде матеріяльного зиску ни стій; чи буде втрата? — Певно ні! За розголос американці платять великанські суми гроша. Отже й ми заплатили би за розголос. А річи привезені на виставу таки можна буде випродати по виставі, коли їх обвезеться по ріжних містах з маркою: „З вистави в Шикаго“.

А тепер приходиться застановитися над таким питанням: Чи не можна би використати шикагівської вистави для започаткування українського експорту до Америки? Тут справа будучности національної економічної політики. Радянська Україна має досить значний експорт плахт, килимів, вишивок, навіть з маркою „Made in Ukraine“ („Вироблене на Україні“). Тією дорогою повинні йти інші наші землі, хоч вони не мають державного апарату. А проте нація істнує. Все одно, чи держава організує націю, чи сама суспільність достроює себе до вимог хвилі й часу та організує все, чим нація мусить жити. Конкуренція на світових ринках і важка боротьба за їх збуття на разі нам не грозить. Ми маємо те, чого не мають інші. Отже нема страху за боротьбу тепер, у самих початках. Тепер йде лише про організацію праці й зорганізованого експорту істнуючих виробів. На них ринок певно є в Америці. Як є на західних землях підприємчиві люди з відповідним вишколом і досвідом, то вони повинні вже тепер дивитися на виставку в Шикаго як на спосіб наладнання зносин з Америкою. Дехто з теперішних українців в Америці вже пробував зовсім серіозно кинути на американський ринок гуцульські вироби, вишивки, килими, олій, грибі, дроґерійні ростини — не без успіху. Це наш природний монополь і його можна й треба використати.

Ще за часів пок. еп. Ортинського, отже десь в 1910 році, заложено при українськім сиротинці СС. Василіянок у Філядельфії килимарню. Світової слави крамниця Вонемейкера у Філядельфії дуже заінтересувалася цими виробами, але зажадала бодай по 100 українських килимів на тиждень, щоби заступити запотребування перських килимів. Очевидно, про це не було мови, отже килимкарня істнувала лише для вироблювання подарунків для ріжних доброліїв сиротинця, поки цілком не впала. Ті самі спроби зробив недавно арт. Василь Якібюк з Гуцульщини. Він привіз був навіть трохи наших букових ложок, але їх закупила нюйоркська крамниця Вонемейкера за одним махом тай не

стало що продавати. Такий самий досвід і з потистичними гуцульськими деревляними виробами: Як ви хочете здобути ринок, мусите мати стільки товару, щоби заспокоїти домагання публики. А коли стільки нема, то це лише принагідний люксус для декого. — Отже: Якби вдалося в рідному краю зорганізувати наш рідний промисл і дати **гарантію**, що прийде до Америки вимагана **скількість** товару і **на час**, то можна вже сьогодні навязувати економічні зносини з Америкою. Лічничі ростини, як: бабка, арніка, лопух, навіть кропива; далі: льняний і конопний та гарбузовий олій — це все тут потрібне і часом нема чим їх заступити. Але хто заручить, що все те буде доставлене на час? Чи є в нас, у Галичині, яка солідна організація, що зуміє навчити купецької точности наших пастушків і спонукати їх до збирання отого хабазу, що дико росте по полях і перемінити його в маєток? — А оті наші гриби, що гниють по кожному дощі, привезені до Америки, відповідно вичищені і запаковані в прозрачнім папері, продають по 5 ам. центів за штуку в дрібній торговлі. Лише, що на них марка: „Російські гриби"...

Читаємо краєві часописі і довідуємося про наші кооперативи. Ростемо духом, як згадаємо, що наша рідня вступила на шлях самопомочі. Ще лише один крок далі: Нехай кооперативи застановляться, що в їх околиці можна найти на експорт? Як є що, треба привчити наших людей **солідности**, ба навіть педантизму в збиранні, сушенні, чищенні і додержуванні слова да час — а все для заграниці. За такою працею прийде добробут — лише не халасуймо! — але повільно. Ринки збуту будуть приходити, як буде що збувати.

З такою метою нехай приготовляються наші українські підприємці вислати річи на виставу в Шикаґо, а то й самі приїхати і тут, на місці, розглянутись, як можна в Америці найти попит на краєві вироби. На всякий випадок: „Сто тисяч" українців в Америці вже є. А вони можуть також закупити для свого власного вжитку щось свого, коли тепер купують від інших — чуже.

Для чисто інформаційних цілей подана адреса українського виставового комітету в Шикаґо, щоби не було помилок при навязуванні зносин, як хто має які експонати.

Д-р Семен Демидчук.

Адреса комітету:
Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit
2006 West Chicago Ave.
Chicago, 111
U. S. America.

Українські петиції в Союзі Народів.

З листа посла О. Луцького до головного редактора „Діла" В. Мудрого.

„Високоповажаний Пане Редакторе! Довольте телеграфічним стилем зясувати Вам (і через „Діло" українському громадянству в краю) деякі події, усталені делеґацією Української Парл. Репрезентації в Женеві, яку вислано туди з приводу осінньої сесії Союзу Народів.

„Як відомо Вам, ні одна з українських петицій ще не прийде цим разом на Раду Союзу. Відома **петиція в справі політичних вязнів** ще в руках „Комісії Трьох". Так само **петиція Української Парл. Репрезентації в шкільній справі.** Новиною для краю буде повідомлення, що в першій половині вересня ц. р. **вплинула до Ґенер. Секретаріяту Союзу Народів петиція, зложена У. П. Р. 1. липня в справі масового закриття українських кооператив на Волині.** Ця остання петиція є ще в Ґен. Секретаріяті Союзу і по принятті скоро буде переслана польському урядові для відповіді.

Найбільшу петиційну новину устаслив я щойно перед хвилиною. **До Секретаріяту Союзу Народів вплинула нині петиція, підписана 13 льордами, послами і політиками англійськими** (The Right Hon. Lord Noel-Buxton, Mr. W. G. Cove, Colonel The Right Hon. Josiah C. Wedgwood і тов.) **в справі автономії для українських земель у Польщі".**

Цю петицію ми вчора надрукували в цілости в англійському оригіналі та в українському перекладі. Обговоривши цю петицію пос. О. Луцький далі пише:

„На протязі трьох днів радила тут президія Конгресу національних меншин, поширена присутніми в Женеві представниками меншин. Ухвалено одобрити плян відомої міжнародньої діячки пані д-р Бакер ван Боссе, щоби зорганізувати постійну комісію із невтральних авторітетів для оборони справ національних меншин і їх оборони в Союзі Народів.

„Коли вже мова про п. д-р Бакер ван Боссе, то повідомляємо, що її наміром є відвідати нас у найблищчій будуччині у Львові. Вона задержиться у Львові по дорозі на Балкан".

Заворушення безробітних в Ірляндії.

В Бельфасті прийшло 11. ц. м. до грізних демонстрацій безробітних, що числом 10.000 осіб напали на уряд посередництва праці, домагаючись підвишки допомог. Заворушення поширилися на ціле місто, причому прийшло до сутички з поліцією, яка вжила пальної зброї, вбиваючи кілька осіб. Багато ранених принесли до шпиталю.

БЕЛЬФАСТ, 12. Х. ПАТ. 2.000 поліцаїв і панцирні самоходи стежать на вулицях міста, довкола якого уставлено спеціяльний кордон, крізь який ніхто не зможе передістатися до завтрішнього ранку. Самоходовий і трамвайний рух припинений. В одній дільниці маніфестанти вибудували окопи й поставили барикади, так, що поліція мусіла шаржувати, щоби розігнати юрбу. Серед маніфестантів находиться багато жінок, що разом з мущинами кидали на поліцію ріжними предметами. Проголошено заборону ходити по місті від год. 9. до 5. враніці.

БЕЛЬФАСТ, 12. Х. ПАТ. Вчора вечором вибухли в місті три пожежі, мабуть наслідком підпалу. Саботажисти знищили багато вуличних ліхтарень. Грабунки склепів тревають дальше.

БЕЛЬФАСТ, 12. Х. ПАТ. Після проголошення стану облоги в місті настав спокій. Вислідом вчорашніх заворушень є 6 убитих, 14 тяжко ранених і 40 легко ранених. Арештовано 33 особи.

Бритійський плян розброєння.

ЛЬОНДОН, 12. Х. ПАТ. Місцева преса стверджує, що англійський кабінет приняв новий бритійський плян розброєння, який Мекдональд предложить завтра Еріотові. Розмови, які Мекдональд мав учора з Девісом, торкалися евентуального співділання Зл. Держав у конференції, пропонованій Мекдональдом. Девіс заявив, що Зл. Держави возьмуть участь в конференції, оскільки її успіх буде запевнений, а це може статися тільки тоді, коли наперед прийде до порозуміння між Льондоном і Парижем.

Чи Ви знаєте, що української незалежної преси не субвенціонує ані промисл, ані уряд, ані ніяка політична група, що українські ґазети не мають анонсів від державних монополів і підприємств і не мають богатих приватних протекторів? — 4 зол. місячної передплати є підставою матеріяльної екзистенції нашого щоденника — тому мусите їх прислати.

Новий конфлікт між німецьким урядом і парляментом.

На засіданні закордонних справ німецького райхстаґу мали 11. ц. м. явитися представники центрального уряду й дати потрібні вияснення. Коли ніхто із представників уряду не явився, комісія рішила гостру резолюцію, стверджуючи, що своєю відсутністю на засіданні уряд нарушив знову конституцію. Своєю поведінкою уряд дав доказ, що не має відваги признатися перед представниками народу до тяжких невдач на терені Льозанни і Женеви. Обовязком нового райхстаґу буде витягнути з тієї поведінки відповідні консеквенції.

БЕРЛІН, 12. Х. ПАТ. Вчорашня резолюція комісії закордоних справ, що виступила гостро проти уряду республики, викликала живий відгомін у націоналістичній пресі. Гуґенберґівські часописи приписують резолюції велике політичне значіння називаючи її нападом із заду, бо появилася в часі, коли йде акція за свободу зброєнь. Націоналістична преса називає резолюцію спробою саботажу.

ЩЕ ОДНА ВІЙНА В АМЕРИЦІ.

Із Ґваяквіль в республиці Еквадор повідомляють, що на границі між Еквадором і Перу прийшло до завзятих боїв між військами обох держав. В Еквадорі населення зголошується масово до війська.

За українську мову на Закарпатті.

З Праги повідомляють, що делеґація українських культурно-освітніх організацій на Закарпатській Україні зложила міністрові освіти чехословацької республики меморіял, в якому домагається введення української мови та українських підручників у школах Закарпатської України. Автори меморіялу покликуються на опінію академії наук, яка потвердила, що населення цієї країни говорить українською мовою. Дальше меморіял виступає проти пропаґанди москвофілів і російських еміґрантів, що пробують накидувати російський націоналізм серед населення Закарпатської України.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. ЖОВТНЯ 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ 8)

Блакитна кімната.

(Докінчення.)

Свої малі клунки спакували миттю. Молода пані хотіла спалити блакитний капець у ватрані, але Левко підняв його, обчистив до заслони над ліжком, потім поцілував і вложив до кишені. Здивувався при тім, що капець пах ванiлією; його приятелька перфумувалася „пахощами цісаревої Евгенії".

Вже всі повставали в готелі. Чути було, як сміялися кельнери, як співали служниці, чури чистили одяги старшин. Вибила 7-а година. Левко хотів змусити свою приятельку, щоби випила філіжанку кави, але вона заявила, що горло їй так стиснулося, що готова би вмерти, якби попробувала випити бодай краплину чогонебудь.

Левко вбрав свої окуляри і зійшов на долину заплатити рахунок. Господар просив вибачення за галас у ночі і виправдувався, що це для нього просто незрозуміле, бо панове старшини бувало завжди дуже спокійні! Левко запевнив його, що нічого не чув і що спав дуже добре.

— Ба направду, ваш сусід з другої сторони — говорив дальше господар — напевно вам не перешкоджав. О, той не робить багато галасу, я заложився би, що він спить ще на оба боки.

Левко сперся тяжко на прилавок, щоби не впасти, а молода пані, яка не хотіла пустити його самого, впялила пальці в його рамя і насунула на очі заслону.

— Це мільорд — продовжував безсердечний господар. — Жадає завжди всього, що найліпше. О! то пан, яких мало! Але не всі англійці такі, як він. Тут був один — але то скупарище. Все було йому за дороге, кімната, обід. Хотів порахувати мені за англійський банкнот на пять фунтів штерлінґів сто двацять пять франків. І то, хто зна ще, чи він добрий!... Будь ласка, подивіться, пане, ви певно на них розумієтеся, бо я чув, як ви говорили з панею по англійськи... Чи не фальшивий?

З тими словами показав йому пятифунтовий англійський банкнот. На однім розі банкноту була мала червона плямка, яку Левко зараз собі пояснив.

— Маю враження, що зовсім добрий — сказав придавленим голосом.

— О, маєте ще багато часу — почав знову господар. — Поїзд відходить аж в осьмій годині а до того він завжди спізняється. Пані будуть ласкаві сісти; виглядаєте трохи змучені.

У цій хвилині ввійшла груба служниця.

—Швидко гарячої води для мільорда на чай! — крикнула. — А принесіть також стирку! Він розбив пляшку і ціла кімната залита вином.

На ті слова Левко аж сів на крісло; його товаришка зробила те саме. Зібрала їх така охота сміятися, що ледви стрималися, щоби не розреготатися. Молода пані стиснула його за руку

— Алеж розуміється! — сказав Левко до господаря — ми відїдемо аж о другій. Злагодьте нам добрий обід.

З ПОСТУПОМ МОДЕРНОЇ ТЕХНІКИ ЗРОСТАЮТЬ КОШТИ КОЖНОГО ҐАЗЕТНОГО ПІДПРИЄМСТВА. ЖИВЕМО В ЧАСАХ ТЕЛЕҐРАФУ, ТЕЛЕФОНУ І РАДІЯ, РОТАЦІЙНОЇ МАШИНИ І ЛІНОТАЙПІВ ТА ЛЕТУНСЬКОЇ ПОЧТИ. ТИМЧАСОМ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК Є НИНІ ГІРШИЙ, НІЖ БУВ 30 ЛІТ ТОМУ

Нова обіцянка для буковинських українців.

Будуть учити 4 години української мови, а в першім триместрі першої кляси буде українська викладова мова.

На численні інтерпеляції українських і соціял-демократичних послів відповів у камері міністр освіти Ґусті. Міністр сказав, що в школах тих сіл, де є більшість українського населення, будуть учити 4 години тижнево української мови, а крім того дві години тижнево релігії. А щоби ученики першої кляси могли мати більше користи з науки, то в першім триместрі буде викладовою мовою мова українська.

(„Час“.)

БОЛЯЧКИ НАШОГО РІДНОШКІЛЬНИЦТВА.

(З кругів учительства.)

Наші школи, яким ніколи не переливалось, опинилися в дуже тяжкому положенні, бо батьки молоді, покликуючися на крізу, домагаються знижки або цілковитого звільнення від оплат за науку у приватних школах.

Ми розуміємо, що положення переважаючої частини українських батьків, які мають дітей у школі, є теж через це трудніше, що головна маса нашого народу живе на селі і батьки примушені удержувати своїх дітей поза домом. Одначе з другої сторони батьки повинні розуміти, що навчання дітей вимагає з їх боку жертв. Наші школи йдуть їм, наскільки це можливе, на руку обнижками шкільної оплати, та все таки є деякі найконечніші видатки, які школа мусить покрити. А звідки на це взяти грошей?

Майже кожний з батьків має причину вимагати знижки або звільнення від оплати: рільник покликується на низькі ціни с.-г. продуктів, священик, що донедавна був добрим платником, говорить те саме, ремісник, робітник жалується на безробіття, яке обняло теж інтелігентних робітників і т. п., а у висліді школа не має на найконечніші потреби, як оплату чиншів та учителів, не кажучи вже про наукові засоби.

Тимчасом таки неодин із тих, що просять знижки або звільнення, може платити оплату, тільки чому не попробувати щось виторгувати, як можна? Біда тільки, що не можна, бо школи ставлять відразу такі невеликі оплати, що з них вже нічого опустити не в силі.

Давніше нашим школам щедрою рукою йшли з поміччю наші кооперативні установи і брати з Америки, тепер коло них теж тісно, тож відносини змінилися на гірше, бо ми всі разом збідніли. При тім не дістаємо ніякої сторонньої помочі, тож на родичів уся наша надія. Вони мусять з останнього потягнутися, щоби не дозволити нашим школам упасти. Вони повинні памятати, що в рідній школі будучність нашого народу і їх дітей. Адже про них ніхто так не подбає, як рідношкільний учитель, що покинув нераз вигіднішу і дохіднішу посаду, щоби часто серед злиднів і недостач служити свому народові і його надії — нашій шкільній молоді!

В. Ольховий.

ВИПОЗИЧУВАННЯ ҐАЗЕТИ З КІОСКІВ, ТРАФІК І ПРИВАТНИХ ОСІБ — Є СТИДОМ ДЛЯ КУЛЬТУРНИХ ЛЮДЕЙ!

Франція виладжує свій проєкт розброєння.

ЖЕНЕВА. 12. X. ПАТ. Перед від'їздом до Парижа Поль Бонкур відбув у Женеві низку політичних розмов м. ін. з делеґатами Малої Антанти, Польщі, Бельгії та Греції. Предметом розмов було устійнення подробиць французького проєкту, що лучить редукцію зброєнь з додатковими ґарантіями безпеки. В цій справі Франція хоче ділати в тісному порозумінні із заприязненими державами.

Міністр Дерер про мовний спір на Закарпатті.

Чому не дозволили незатверджених підручників.

„Народні Освобозені“ з 9. жовтня 1932. принесла розмову з міністром шкільництва Чехословаччини д-ром Ів. Дерером про спір, який повстав у звязку із забороною незатверджених шк. підручників на Закарпатській Україні. Подаємо тут виїмки з тієї розмови.

„Як в історичних землях, так і в Словаччині та Закарпатській Україні прислуговує ухвалювання підручників м-ству шкільництва й нар. освіти. Зрозуміле, що державна шк. управа не може дозволити на інший спосіб вводження книжок до шкіл. Немислиме, щоби поодинокі учителі по своїй волі рішали, яких підручників уживати в школі. Два роки тому м-ству звернули увагу, що деякі вчителі в держ. школах Закарпатської України завели віп факті незатверджені підручники. Тому, що тоді йшло про малу скількість кляс і з огляду на незаможність батьків, які не моглиб купити нових підручників, я сказав депутації деяких членів нар. зібрання із Закарпаття, що дозволяю лишати ті підручники тим дітям, які їх уже мають. Це моє толерантне становище, подиктоване суспільними та господарськими причинами, дало нагоду для аґітації за неухваленими підручниками, щоби їх ввести і в школах, у яких досі їх не було. „Общество Духновича“ й Учительське Т-во видало відозву до учительства, щоби неухвалені підручники ввести всюди. Наслідок тієї аґітації був, що у шк. році 1931-2 уживали незатверджених книжок у 167 школах із 488 клясами (всіх шкіл було 430 з 1.366 клясами), коли в 1930 р. незатверджених книжок уживали лише в 10 школах з 38 клясами. Аґітаторам ішло передовсім про книжки, що їх видало Учительське Т-во в 1929. 1930 р.

Дозволені лише підручники писані краєвою мовою.

М-ство освіти не може затвердити книжки, якої не поручила оцінююча комісія. Для Закарпатської України оцінюють підручники університетські професори славісти. На Закарпатті є два мовні напрямки: один бажає собі в народніх школах російської літературної мови як викладової, другий домагається української мови. Одначе генеральний статут для Закарпатської України, який досі обовязує, постановляє, що в нар. школах викладовою мовою є місцева народня мова. Тому то при оцінці підручників, предложених до апробати, звертають увагу на це, чи підручник написаний згідно з постановами ген. статуту. Підручники Учительського Т-ва не відповідають тим умовинам, тому годі їх було ухвалити. Та м-ство шкільництва й нар. освіти не затвердило досі ніодної книжки, написаної українською мовою. Всякі вістки, що їх поширює аґітація про українізацію шкільництва на Закарпатській Україні, не мають якихнебудь основ. Само собою годі заперечити, що краєва народня мова не лише згідно з дійсністю, а й згідно з науковими оцінками ближча є до української ніж до російської мови.

В мовній практиці не введено зміни.

Ніякої зміни в мовній практиці не зроблено, хіба стільки, що я толерував з наведених причин незатверджені підручники. Серпневою постановою я не зробив нічого іншого, лише потвердив стан річей, який був витворився перед тим, заки я став міністром шкільництва, на основі довголітньої практики від хвилини прилучення Закарпатської України до Ч. С. Р. Не маю теж причини змінювати щось у цьому стані. Інша справа, як буде в будучині наладнана справа, коли автономія Закарпатської України увійде в життя. Тепер мусить бути так, як постановляє ген. статут. Ухил від того становища мусів би попросту рівнятися замішанню в нар. школах. Моїм обовязком є закарпатське шкільництво, яке й так бореться з багатьома недостачами, оберегти перед іще більшими шкодами.

Чи населенню діється кривда?

Вкінці міністр збиває закиди, що тепер закарпатському населенню живеться гірше, як за Мадярщини. Такі арґументи можуть робити враження лише на тих, які в Мадярщині не жили та не пізнали з власного досвіду всяких прикрощів тодішнього режіму. Годі говорити, що закарпатське населення гноблять національно та мовно, коли шкільна влада дбає, щоби молодь Закарпатської України вчилася у своїй народній мові.

Байдужність до рідної незалежної преси, купування чужинецьких ґазет та одночасне замилування до політиканства і критики національної політики і всіх проявів організованого національного життя — це найяскравіший і найпоганіший показчик нездорових громадських відносин.

Місяць української незалежної преси.

З приводу акції місяця української незалежної преси.

Як уже подано в нашій пресі, дня 16. жовтня роз'їжджаються по більших містах краю наші редактори з відчитом про українську незалежну пресу.

В усіх інших містах, куди прелеґенти зі Львова не приїдуть, повинно місцеве громадянство улаштувати такий відчит власними силами.

* * *

Пресовий вечір українських купців у Львові.

Цим повідомляємо, що дня 23. жовтня ц. р. в салі „Союзу Українських Купців“ — Підвалля 9 у Львові — відбудеться відчит п. н. „Реклями в торговлі та промислі“.

Годину подамо.

Хай Ш. купці-українці прибудуть на цей відчит численно.

Папен переговорює з баварцями.

БЕРЛІН. 12. X. ПАТ. До Мінхену приїхав вчора з вищими урядовцями канцлер Папен, якого привитав на двірці баварський премієр Гельд. Зібрані на пероні ґітлерівці привитали Папена окликами: Хай живе Гітлер! а комуністи кричали в честь радянщини. На пресовій конференції канцлер заявив, що уряд республики стоїть виразно на федералістичному ґрунті, зазначуючи, що його гаслом не є централізм або унітаризм. Не республика кермована з Берліна, але республика, в якій будуть правити багатотисячні сили, готові до співпраці і рекрутовані з усіх сторін республики. Опісля розпочались розмови між канцлером і представниками баварського уряду в справі реформи конституції й устрою республики.

Дефіцитовий бюджет Франції.

Французький парлямент радить над способами запевнення рівноваги бюджету. Дефіцит доходить до 8 міліярдів франків. Задля покриття дефіциту передбачують між іншим новий доходовий податок, енерґійне стягання податкових залеглостей та редукцію пенсій. Винагорода до 9.000 франків річно не підпаде редукції, вищі пенсії будуть зредуковані на 5 до 10 прц.

ЧИ МОЖНА УЯВИТИ СОБІ СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ СВІТА БЕЗ ІСТНУВАННЯ ПРЕСИ? АЛЕ ЧИ БАГАТО ГРОМАДЯН ПРИЗАДУМАЛОСЯ НАД НЕОБХІДНІСТЮ РІДНОЇ ПРЕСИ ДЛЯ РІДНОЇ КУЛЬТУРИ І СКІЛЬКИ НАШИХ ЛЮДЕЙ ДІЙШЛО З ТОГО ПРИВОДУ ДО ПРАКТИЧНИХ ВИСНОВКІВ?!

Ревізії й арештування у Львові.

Польські джерела повідомляють нібито підчас ревізії найшли в Академічному Домі друкарню, яка друкувала на велику скалю орган ОУН „Юнак“. Найшли теж приготоване до друку найближче число „Юнака“ з матрицями.

Переслухали 140 осіб. Після переслухання арештували 16 студентів і відставили їх до поліційних арештів при вул. Яховича. Дальше слідство веде вже прокуратор.

Тіж джерела твердять, що, мовляв, в Академічнім Домі не придержувалися статутових приписів. Коли поліція війшла до Акад. Дому, зараз нібито з місця попала на сліди компромітуючих матеріялів. Тому, що слідь вели по всьому будинку, стали точно переглядати всі убікації, що забрало багато часу. Рівночасно переслухували придержаних академиків. Підчас ревізії льокатори Акад. Дому не могли виходити й сиділи в своїх кімнатах. Увесь матеріял, забраний підчас ревізії, перевезли до слідчого виділу, де його тепер розглядають.

Вкінці згадані джерела зазначують, що вістки, які принесла замісцева преса, були неточні, а то й неправдиві.

Комунікат ПАТ-а.

ЛЬВІВ, 12. 10. ПАТ. „Ревізія, переведена в українськім Академічнім Домі органами держ. поліції під надзором місцевих адміністраційних властей, дала обильний обтяжаючий матеріял, який передано до розпорядження прокураторській владі. У звязку з цим прокураторська влада приказала арештувати управителя українського Академічного Дому та секретаря Т-ва „Прихильників Освіти“ й кількох академиків.

З огляду на слідство назвища та подробиці мусять бути задержані в тайні“.

З природи й техніки.

Котрі рослини мають в собі йод?

Як відомо йод має трійливі прикмети, але відповідно ужитий є дуже цінним лічничим середником і то сам або в злуці з іншими первнями. Йод є складником більшої скількости рослин на суші, але відсоток йоду з них дуже незначний. Зпоміж европейських рослин найбільше йоду має чесник, бо аж 1 міліграм йоду на 1 кільограм сухого чеснику. Недавно російський дослідник Сергєєв відкрив велику кількість йоду, бо аж від 7 до 10 міліграмів йоду на 1 кільограм рослини, у одної рослини із групи міртоватих, а саме у **Feijod Selovisna.** Є це рослина, що росте в Каліфорнії, на південнім Криму та Рівієрі. Овочі її загорнуті в тверду лупину, схожі видом на огірки, смаком на трускавки й ананаси.

Найшвидші европейські поїзди.

Найшвидшим европейським поїздом є англійський (поспішний) поїзд, що курсує між Льондоном і Брістолем. Дорогу між Льондоном і Свіндоном себто 124,2 кільометри „перелетів" цей поїзд в 56 мінутах і 47 секундах себто з пересічною швидкістю 131 кільометрів на годину. На свобідному шляху його скорість рівна навіть 148 кільометрів на годину. Дещо повільніше їдуть французькі (поспішні) поїзди. На французькій північній залізниці поїзд з Парижа до Ліеж (в Бельгії) переїзджає цей шлях (365 кільометрів) в часі 3 години і 50 мінут. Пересічна швидкість цього поїзду на французькій частині шляху себто від Парижа до Жемон (237,9 кільометрів) рівна 106,5 кільометрів. На східній французькій залізниці на шляху Нансі—Париж швидкість (поспішних) поїздів теж величезна. І так між Нансі і Бар Ле-Дік швидкість поїзду рівна 100,6 кільометрів, між Бар Ле-Дік і Парижем аж 101,4 кільометрів на годину. Так само поїзд Париж—Труай (над Марною) їде зі швидкістю більшою між 100 кільометрів на годину. Після французьких їдуть щойно німецькі поїзди. А саме поспішний поїзд Берлін—Гамбург їде з пересічною швидкістю „тільки" 96,1 кільометрів на годину, хоч на деяких частинах шляху швидкість його більша від 100 кільометрів на годину

Чижби ізотоп водня?

Щоби визначити атомовий тягар первнів, послугуємося крім хемічних метод славним „спектрографом мас" першорядного англійського фізика Астона. Його метода основується на тім, що дуже швидкі т. зв. канальові або додатні проміні, які складаються з матеріяльних частинок, яких атомовий тягар хочемо визначити, віддаємо діланню електричного і магнетного поля. Електричне і магнетне поле ділає на ці проміні в той спосіб, що відхилює менше або більше ці матеріяльні частинки (проміні) з їх первісної дороги. Тому, що величина цього відхилення залежить від маси відхилених матеріяльних частинок (промінів), можемо визначити при помочі величини відхилення масу тих частинок.

Щойно описана метода Астона причинилася в великій мірі до відкриття великої кількости ізотопів. А ізотопами називаємо первні, що мають ріжну атомову масу, але ідентичні хемічні прикмети. Знаємо, що хемічні прикмети первнів залежать від кількости електронів, які кружляють довкола ядра атому. Зновжеж кількість цих електронів залежить від електричного наряду атомового ядра. А тому, що за масу атому є відповідальне тільки атомове ядро, ядра ізотопів мають ідентичний електричний наряд, а зате ріжну масу.

Знаємо далі, що ядра атомів складаються знов з ядрових електронів (елементарних частинок відємної електричности) і протонів (елементарних частинок додатньої електричности). Отже якщо до ядра якогонебудь атому додамо рівночасно 1 електрон і 1 протон, змінимо його масу, але не змінимо його наряду. Цей саме факт дозволяє нам пояснити істнування атомів з ріжним тягарем, але з ідентичними хемічними прикметами. Порівнуючи визначений хемічними методами атомовий тягар водня з визначеним при помочі „спектрографу" Астона атомовим тягарем водня, американські дослідники дійшли до висновку, що між звичайними атомами водня находиться також і ізотоп. А саме на 4500 звичайних атомів водня (себто атомів з атомовим тягарем = 1) припадає 1 атом з атомовим тягарем 2. А тому, що нормальний атом водня складається з 1 протону (ядра) і 1 електрону, що кружить довкола цього ядра, ядро ізотопу водня слід представити собі зложеним з 2 протонів і 1 електрону. Це получення можемо уважати неначе половинкою частинки альфа з тої причини, що проміні альфа радіоактивних тіл це подвійно наряджені атоми гелю себто складаються з 4 протонів і 2 електронів.

Покищо мусимо зождати на потверджения вислідів американських дослідників. Однак про ці вислідн мусимо згадати хочби з тої причини, що істнування ізотопу водня є дуже важною річю для теорії будови атомів. А саме невиключене, що згадані половинки частинок альфа так само, як невтрони, відіграють визначну ролю при повставанні атомово тяжчих первнів з атомово лекших первнів.

Скільки мух пожирає ластівка?

Є дуже трудною річю удержати при житті і призвичаїти до неволі зловлену ластівку тому, що вона, призвичаєна до пожирання мух, дуже нерадо їсть інший корм. Крім цього ластівка незвичайно пажерлива і зїдає таку велику скількість мух, що в неволі ми не в силі їй достарчити їх стільки. Досі оцінювали тільки приблизно кількість пожертих ластівкою мух в той спосіб, що обчислювали, скільки мух може ластівка помістити в своїм роті підчас лету до гнізда та як часто старі ластівки прилітають до гнізда, щоби кормити молодих.

Німцеві д-рові Е. Якобові удалося зловити цього літа ластівку-димашку, найбільшу і найпажерливішу зпоміж усіх родів ластівок, та докладно обчислити кількість пожираних нею мух продовж кількох тижнів. Мухи брав д-р Якоб з кінських стаен, де вони ловилися в відомих скляних посудинах, наповнених водою. Мух, що ловилися на липкій мухолапці, димашка навіть не рушила, так само не могла знести личинок борошняка себто мучняків, тільки чисті мухи смакували їй. На день зїдала вона 500 до 600 мух. На кожноразову їду складалося 40 до 50 штук, після одної до півтора години ластівка могла знов пожерти таку саму кількість. Для особливо зацікавлених подаємо протокол кормлення цеї ластівки з дня 19. липня ц. р.: 5. год. (ранком) 68 мух; 8. год. 66 мух; 10. год. 60 мух; 11.30 год. 67 мух; 12.30 год. 46 мух; 13.45 год. 41 мух; 15.30 год. 56 мух; 16.30 год. 60 штук, в цім 2 бурчимухи плюї і 1 комар; 17.30 год. 30 мух; 18.30 год. 36 мух; 19.15 год. 53 мух; 20.30 год. 19 мух; разом 602 штуки.

„Волгастрой".

Інжинерські і технічні круги Радянського Союзу займаються під цю пору опрацюванням проекту „Волгастрою" себто величезної гідроелектрівні на Волзі, яка своїми розмірами має перевищати відомий „Дніпрельстан" та має бути найбільшою гідроелектрівнею на світі. Член Союзної Академії Наук інж. Александров, який опрацьовує цей велеканський проект, мав на днях цікавий відчит про використання водних сил Волги.

Щоби представити цілу технічну велич проектованої гідроелектрівні і греблі недалеко міста Камишіна (в половині дороги між Саратовом і Сталінградом-Царициним), подамо кілька цифр. Будова гідроелектрівні буде коштувати 7 міліярдів карбованців. Залитих водою буде 4 міліони 300 тисяч гектарів землі. На будову греблі зужиють 6 міліонів тон цементу. Самої землі треба буде викопати півтора міліярда шестистінних метрів. Якщо цю працю малиб виконувати руками, треба би 900 тисяч робітників. Вже тепер, ще перед будовою самої греблі і гідроелектрівні, треба будувати нові спеціяльні підприємства, що мають достарчити матеріялів на будову, а саме цементу, машин, помп, двигунів тощо. Також само треба розбудувати залізничу сітку, без якої будова гідроелектрівні булаб неможлива.

Як ми зазначували вже давніше, усі технічні керманичі і кваліфіковані робітники, що працювали при будові „Дніпрельстану", переїздять до Камишіна, де має повстати згадана велеканська гідроелектрівня. **А. Л.**

З організаційного руху.

ПОВІТОВИЙ ПАРТІЙНИЙ ЗЇЗД У БОЛЕХОВІ.

У всіх трох судових повітах Долинщини, себто в Долині, Рожнітові і Болехові, відновлено організаційне життя. Треба з признанням ствердити, що найкраще відбулися організаційні збори в Болехові, де завдяки о. деканові Сухому поведено цю справу дуже поважно.

Зїзд у Болехові відбувся в німецькім (на жаль, не в українськім) Народнім Домі дня 3. жовтня 1932. До тої округи належить 29 громад — і на збори прибуло по кількох делегатів з усіх майже громад. Також явилося в комплеті духовенство і багато місцевої інтелігенції.

Збори отворив о. Сухий, подав порядок нарад та запропонував президію Зборів, яку одноголосно вибрано. Відтак забрав слово посол Великанович. У двогодиннім рефераті обговорив він усі справи, які торкаються нашого громадянського та політичного життя. Приявні нагородили промовця гучними оплесками. Відтак о. декан Сухий говорив про організацію і про обовязок підтримувати нашу пресу, а зокрема „Свободу". На його внесення ухвалено з ентузіязмом отсі резолюції:

1) Народній Зїзд апробує дотеперішні праці Української Парляментарної Репрезентації і Партійного Проводу та висказує обом установам повне довіря. Зокрема дякує послові нашої округи п. Дмитрові Великановичеві за його опіку і працю для громадян округи.

2) Народній Зїзд взиває всіх національно свідомих українців стати членами Українського Національно-Демократичного Обєднання, а мужів довіря взиває до створення по всіх громадах партійних комітетів.

3) Народній Зїзд взиває всіх наших членів, у першій мірі мужів довіря, щоби піддержували нашу національну пресу, а передовсім партійний орган „Свободу".

Після того вибрано Повіт. Народній Комітет, зложений з делегатів усіх громад, і тісніший Народній Комітет, зложений з 9 осіб. Головою став о. декан Сухий.

Посол Великанович пояснив ще раз програму УНДО і вказав на ролю й повагу та обовязки вибраних комітетових. На цьому закінчено збори. Є повна надія, що добре наладнана організація принесе багато користи національній справі і навіть поодиноким громадянам.

Тому, що в Болехові не було кому приготовити хору на свято Мазепи, пос. Великанович виголосив на закінчення промову в честь гетьмана Мазепи, якої всі вислухали стоячи.

—о—

Трн монархії в Німеччині.

МІНХЕН, 12. Х. ПАТ. „Вельт ам Зонтаг" приніс сензаційні вістки про пляни „Геренклюбу" в справі привернення пруської, баварської, віртемберської та саксонської монархії. Привернення тих монархій має відбутися в рамцях реформи конституції Німеччини. Території давніх самостійних невеличких князівств поділять між новоповсталі королівства. Цісарським намісником буде кронпрінц Фридрих Вільгельм. На цісаря передбачений після остаточної резигнації Вільгельма II. найстарший кронпрінців син. Реформу конституції Німеччини переведуть на весну 1933 р. після передбачуваної резигнації президента Німеччини Гінденбурга.

Інцидент на узбіччях львівської цитаделі.

ЛЬВІВ, 12. Х. ПАТ. Дня 10. жовтня около год. 21-ої вояк 19 пп., що виконував службу біля магазину зброї 19 пп., почув підозрілі шелести у віддалі яких 30 кроків, тому звернув увагу в цей бік. У цій хвилині впав револьверовий стріл, на який рядовик, що виконував службу, відповів вистрілом із кріса та заалярмував так, згідно з військовими приписами, вартівню на цитаделі. Патруля, що прийшла, не вспіла вже придержати підозрілі особи, зате як перешукувала околиці магазину зброї, придержала Борошенка Павла, студента політехніки, що живе в українськім Академічнім Домі.

Треба зазначити, що вище описаний інцидент не має нічого спільного з ревізією, яку переводили в українськім Академічнім Домі того самого дня.

НОВИНКИ

— **Дня 15. жовтня ц. р.** відбудеться у малій салі Народнього Дому III. пов. чайний вечір для членів „Карпатського Лещатарського Клюбу" та впроваджених членами гостей. Вступ за добровільними датками на будову лещатарської домівки в Славську. 623 2—1

— **Марія Сокіл як Мімі у „Циганерії".** Дирекція польської опери комунікує, що вістка про перший виступ на дошках Великого Театру п-ні Марії Сокіл у мельодійній опері Пучінія „Циганерія", в пятницю 14. ц. м., викликала в музичних колах Львова та широких колах його театральної і оперової публики надзвичайно велике зацікавлення. Зокрема в пятницю зустрінеться мабуть у Великому Театрі вся українська публика, яка з таким захопленням зустрінула нашу артистку на її недавніх концертах.

— **Церковна музика.** В Преображенській церкві у Львові співає кожної неділі та свята на великій Службі Божій, а також з год. 12. вполудне в часі читаної Сл. Б. (т. зв. дванадцятки) відомий мішаний хор під проводом радника Купчинського.

— **„Свій до свого" у практиці.** Спілка „Гуцульське Мистецтво" в Косові, придержуючись клича „Свій до свого", внесла до городського суду в Косові проти українця Юрка Кошака позов до ч. спр. І. С. 447/32 в польській мові за посередництвом адвоката Мойсея Розенбавма, мабуть тому, бо в Косові є лише трьох адвокатів українців.

— **Припинення діяльности читалень і кооператив у косівському повіті.** При нагоді ліквідації Сель-Робу поліція припинила діяльність читалень: у Косові, Старім Косові і в Смоднім селі а також кооператив: у Хімчині, Рожнові, Кобаках (кредитової) і в Рибнім. У самім Косові влада завісила на дальше функціонування кредитової кооперативи, якої діяльність була хвилево також припинила.

— **Редукції у старосамбірському суді.** Крім зредукованих у місяці вересні ц. р. у старосамбірському городському суді суддів Франца Бабяка і д-ра Ярослава Яцкевича, перенесено на емеритуру останнього суддю українця, п. Миколу Стебницького, якому в дні 8. Х. ц. р. доручили емеритальний декрет. Так отже на трьох суддів українців у старосамбірському суді двох звільнили без пенсії, а одного, себто п. Стебницького перенесено на емеритуру (має 21 літ служби)

— **„Малоруска піосенка".** У звіті з судової салі, затитулованім по зразку „Експресу": „Любов, ненависть і вогонь", — пише вчорашне „Слово Польске" буквально таке: „У промові, яка боронила вчора перед судом присяглих обвинувачену Катерину Чумис, адв. д-р Шухевич зацитував слова малоруської пісоньки про зраджену дівчину: Бодай мене, бодай тебе — бодай нас обоє". Дуже гарний вступ до репортерської замітки, — так і відразу вводить читача у конфлікт „любови, ненависти й вогню" та ще й мішає до того спільного глечика — поезію. Лихо тільки з тою „малоросійщиною". Звідки талановитий співробітник „Слова Польского" знає „малоруске піосенкі" — це його тайна. В усякому разі така термінольоґія є „новум" на сторінках колишнього ультра-ендецького й нинішнього ультра-санаційного часопису, бо навіть п. Мейбавм, специяліст від винаходів ріжних теорій і термінольоґій про „малоруські ензик" у Східній Галичині ніколи не згадує. Цікаво, що сказали би напр. польські редактори і їхні читачі, колиб ми зацитували популярну „ляхіцьку пісоньку" „Ти пуйдзеш ґурон а я долінom"..

— **З нових польських досягнень.** ПАТ повідомляє, що у Плавчі Малій, пов. Бережани, відбулося посвячення нової польської „плебанії". У святі брав участь м. ін. бережанський староста д-р Гольчевський та інж. Вайґель. Після посвячення гром. рада Плавчі іменувала почесним громадянином села старосту Гольчевського і назвала головну вулицю села його іменем. — В неділю 16. ц. м. відбудеться посвячення нового схоронища на терені Західних Ґорган біля джерел Свічі, що його збудував львівський відділ „Польського Т-ва Татрянського". Схоронище це має 8 кімнат і 17 ліжок.

— **Зловживання при парцеляції.** На поручення прокураторії арештовано Карла Бернгавта, провінціонального спекулянта, за зловживання при парцеляції фільварку Жуків пов. Коломия. Маєток був обтяжений гіпотечною позичкою в сумі 60.000 долярів, однак Бернгавт затаїв це перед парцелянтами і наразив кількасот селян зпід Коломиї на величезні втрати

— **Розстріляли шпіона.** На основі присуду військового суду в Люблині розстріляли старшого стрільця 24. п. п. Вол. Гофмана. Він був обвинувачений у шпіонажі.

— **Вбив дезертира.** Поліцай в погоні вбив дезертира Юрчака з Кросценка Вижного..

— **Валютові зголошення на границі.** З огляду на часті скарги польських горожан, яким в часі переїзду крізь державу, де є реґлементований оборот девізами, гранична влада конфіскує гроші, компетентний уряд звертає увагу подорожних, які переїзджають крізь Німеччину, Австрію, Мадярщину, Чехословаччину, Югославію, Болгарію, Румунію, Грецію і т. п., щоби при вїзді до тих країв з власного почину, не чекаючи на домагання відносної влади, зголошували митним органам стан своїх валют і домагалися видання відповідних посвідок. Занехання такого зголошення може спричинити конфіскату валют, що переходить означене мінімум.

— **Пекарня, що кривдила вояків.** Військова інтендантура у Львові ствердила, що бохонці хліба, які пекарня „Меркур" доставляла для війська, важить менше ніж 1 кґ. Слідча влада перевела в пекарні ревізію, яка найшла два тягарці від ваги, що замість 1 кґ. важили тільки 94 дека. Завдяки цій фальшивій вазі були покривджені вояки, що діставали довший час менші бохонці хліба. Арештовано управителя пекарні, Павла Колодія, під замітом обманства.

— **Арештували вбивників.** На присілку Берлін пов. Броди вбито 29. вересня ц. р. Петра Злосовича, гаєвого С-ки „Броди". Після довгого доходження поліція арештувала тепер Івана Гонтарика, що стрілив крізь вікно хати гаєвого і поцілив його в голову. Вбивник признався до вини і подав спільників злочину в особах Павла Рудка, Антона Яросевича та Андрія Гонтарика. Два останні втікли й укриваються в лісах. Поліція викрила теж вбивника Ізраїля Айзефа, якого вбито ще в 1928 р. Арештований Андрій Степнюк признався до вини.

— **Дикі збитки пастухів.** На дорозі з Бродів до Лешнева вахмістр 22. п. уланів Вільгуш, їдучи мотоциклем, упав на колючий дріт, протягнений поперек дороги і перевернувся, тяжко потовкся. Показалося, що дріт протягнули пастухи, які ще й розкинули по дорозі порізані дрібні кусники дроту. Потягнено їх до відповідальности.

— **Згоріли літаки.** В англійській місцевості Гембль вибухла пожежа у фабриці аеропланів, наслідком чого згоріло 7 ганґарів з літаками.

— **Про незвичайне самогубство** повідомляють із Лапшина пов. Бережани. 50-літний господар Микола Кувів перейшов тому два роки до релігійної секти баптистів. Видко чувся в тій секті недобре, бо перейшов на жидівську віру, ходив що суботи до біжниці і давав щедрі жертви на жидівський кагал. Нагло перед кількома днями, в жидівське свято „судного дня" він повісився. Тепер клопіт з його похороном, бо ані управа християнського цвинтара ані жидівського не годяться на поховання самовбивника.

— **Грабунковий напад.** До кооперативи в Розвадові пов. Жидачів добулося пятьох озброєних бандитів і зрабували 300 зол. Ті самі бандити напали опісля на дім підприємця Нойтелера і зрабували 560 зол.

— **Закрили жидівський професійний союз.** Адміністраційна влада закрила й опечатала домівку жидівського союзу кравців у Львові тому, що її члени займалися комуністичною агітацією. Арештовано теж кілька осіб.

— **Самогубства банкирів.** У Берліні відобрав собі життя банкир Артур Вальбах з причини грошевих труднощів, в які попав при спекуляції девізами. Преса пригадує при тій нагоді подібний випадок самогубства, якого доконав банкир Сакс, що вискочив крізь вікно в менті, коли мали його арештувати за девізові зловживання.

— **56 літ у вязниці.** На одній державній фармі в околиці Бостона, у Бріджуотер, помер чоловік, що прожив 56 літ у вязниці, із цього 35 літ у самотній келії. Джес Помрой був засуджений на кару смерти за вбивство своїх дітей, які катував. Смерть заступили йому досмертною вязницею тому, що суд мав сумніви, чи він нормальний. Психіятри досліджували його багато разів і за кожним разом признали його нормальним. Помрой читав у вязниці багато і вчив чужинні мови; вивчив їх вісім, щоби поширити свою лектуру. Почав теж писати оповідання та статті, які були друковані в ріжних журналах. Згодом він став популярним і находились цікаві, які купували його фотоґрафії, навіть по долярові за штуку.

— **Школа для батьків.** У місті Рейґет в Англії заснували першу в світі школу, де вчать батьків як поводитись зі своїми дітьми. Вона мала вже 10 учнів, що здавали іспит; 5 із них здали. Питання були такого рода: „Що зробите, коли лишитесь самі дома з дитиною, яка плаче?" „Як зарадите першим проявам простуди у своєї дитини?" „Ваша жінка спізнилась на обід і ви мусите самі дати дитині їсти. Що зробите?" Таку школу заснував педаґоґічний факультет одного із більших університетів; гроші на неї дала міська управа. На новий курс записалось уже 50 осіб. Преса присвячує їй поважні статті. Шкіл для матерей в Англії багато; тепер замужні жінки часто мають працю в місті, а їх чоловіки мусять їх заступати і навіть варити обід, не кажучи вже про загальну опіку. Нерідко жінка приходить утомлена після праці до хати і чоловік мусить узяти на себе її обовязки Англійці ставляться до таких справ поважно і практично.

— **Академія в честь Вячеслава Липинського.** Заходами українських товариств, згуртованих при парохії св. Юра в Ню-Йорку, відбудеться в неділю 23. жовтня ц. р. в год. 7. веч. у церковній галі при 7-ій вулиці академія, получена з концертом у честь бл. п. Вячеслава Липинського. Ініціятиву до цього дали товариства: Брацтво св. Михайла (від „Провидіння") і самостійне товариство Лицарів св. Юрія. До них прилучаються ще інші брацтва й сестрицтва. („Америка").

— **Справлення помилки.** У вчорашньому (227) числі „Діла", у статті **„Англійські посли до Ліги Націй у справі Східної Галичини"**, у 14-ому рядку з гори другої сторони зложено помилково: 15-го березня 1925. Має бути: 15-го березня 1923.

Літературний куток.

Кріза у Німеччині відбилась теж на книгарськім ринку. Загал сильно змінив свій смак. Публика, що ще недавно читала багато повістей, між іншим чужинних авторів, тепер звернула свою увагу на політичні книжки у звязку з рухом націоналістів. Найбільше поширені книжки „Бісмарк, основник імперії" Бернбурґ, „Кінець капіталізму" Фердинанда Фріда, спомини Гітлера, „Так, це Польща" Ерцена, „Війна" повість Омптеди, „Німецький південний Тироль" Ромедера, „Славянський пояс довкола Німеччини" Макса Годанна. Із повістей найбільше читані автори мало відомі поза Німеччиною: Уксель Мунте, Фалляда, Іва Зайдель, Гавсман, Альма Іванна Коніґ. Такі першорядні та цікаві письменники як Вассерман і Ст. Цвайґ стратили багато читачів. Публика шукає в повістях актуальної політики. Чужинних письменників перекладають щораз менше. Великі денники, що завсіди дбають за добірні фейлєтони, розраховані на пересічний смак широкої публики, теж починають друкувати слабі речі, щоби тільки догодити читачам, чимнебудь, навіть безвартісним.

Кожне село в Німеччині, кожна дільниця в німецькому місті має свій щоденник. Серед 6-ти міліонів українців у Польщі нема читачів навіть для одного щоденника!

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: *„САМУЕЛЬ ЗБОРОВСЬКИЙ"* у 6 діях *Словацького.*

Одна із найбільше абстрактних і неясних пєс у польській романтичній літературі, яка й так повна містицизму. Глядач довго мусить блукати між цими позасвітніми духами, заки зміркує, яке вони мають відношення до історичної постаті Зборовського. Сама траґедія цього бунтаря-патріота відбувається на Страшнім Суді чи перед іще страшнішим і дальшим трибуналом. Поезію Словацького треба тут слухати як музику: даремне шукати змісту у розгойданих строфах витягнених як зоряні струни, фіолєтові веселки, золотосяйні проміні.

Чудова мова, чудова мельодія, подиву гідні метафори, але сама концепція такої містерії та її переведення подобає на чудернацьке сонне марево. За виїмком кількох специялістів від містики Словацького мало хто може зорієнтуватись у цих Геліонах, Геліянах, Амфітритах, Валькіріях і Медузах.

ж. р.

Із судової салі.

НАПАД ПІД БІРЧОЮ ПЕРЕД СУДОМ.

Акт обвинувачення описує напад під Бірчою отсьтак: Дня 31. VII. 1931 віз почтовий амбулянс в год. 14.50 з Перемишля до Бірчі, крім 4 пасажирів та звичайних почтових пересилок, для почтового уряду в Бірчі 18.000 зол., а для почтового уряду у Красічині 13.500 зол., призначених на виплату в дні 1. VIII. 1931. службових поборів державним робітникам. Візником амбулянсу був Ян Сеґела, а поліційним конвоєнтом ст. пол. з комісаріяту пп. в Перемишлі, Ян Гібчинський. У Красічині відібрав почтовий уряд з цього амбулянсу призначену для Красічина почту і 13.500 зол., після чого амбулянс відїхав до Бірчі. За Вільшанами під вільшанською горою всі пасажири злізли з амбулянсу, аби полекшити коням, і йшли передом на яких 100 кроків, а Ян Сеґела і пост. Гібчинський ішли біля воза з його правої сторони. Коли в цей спосіб амбулянс, їдучи в гору, наближився до скруту дороги ліворуч, знечевя впало з ліса з лівої сторони дороги із заду кільканадцять стрілів, від яких пост. Гібчинський упав на землю, а візник Сеґела, ранений в ліве рамя, кинувся до втечі. Рівнож і пасажири, що випередили були віз, почали втікати і тому не могли потім описати інкримінованої події. Головний свідок Ян Сеґела, на якого зізнаннях м. ін. опертий акт обвинувачення, подав, що коли Гібчинський упав на землю, напасники в числі 5-ох або 6-ох випали на край ліса і дальше стріляли; трьох зпоміж них бігло до Сеґели, острілюючи його. Коли счинився крик і напасники повтікали, Сеґела, вернувши на місце цілої події, побачив, що почт. скринька була розбита а напасники забрали ріжні пачки з приватними посилками та синю тектурову течку, що була власністю судового секретаря в Бірчі, в якій було замовлення на стемплі і на їх закупно 77 зол. Мішок з грішми був розпорений, але готівки в сумі 18.000 зол., що була на самім споді, напасники не встигли забрати. У віддаленні 3 до 5 кроків від тіла бл. п. Яна Гібчинського найдено три луски з набоїв до кріса сист. манліхер модель 95, одну луску з набою до службового кріса Гібчинського сист. Моссін та 11 лусок з набоїв до пістолетів сист. Штаєр. Кріс Гібчинського справники забрали зі собою. По лівій стороні дороги, звідки роздались стріли, найдено дві криївки, прикриті галузями, за якими напасники укривались. Секція тіла бл. п. Яна Гібчинського ствердила 7 цільних стрілів, з яких два були безумовно смертельні і спричинили негайну смерть дената. Інші стріли спричинили тяжке ушкодження тіла, яке могло булоб спричинити смерть, хоч не зараз на місці.

Поведені негайно доходження устійнили, що слідуючого дня, себто 1. VIII., в год. 6 рано якийсь незнайомий розпитував селянина Антона Ґавла про дорогу до Нижанкович, бо не хотів іти через Перемишль, і відтак пішов у сторону Острова. В Острові просив цей незнайомий Владислава Мальку, аби його перевіз через Сян, а коли Майка не хотів його послухати, пішов берегом Сяну у сторону Перемишля. Ок. 3. год. попол. явився цей незнайомий на другім боці Сяну. Там побачив його Й. Павляк, як хотів на коні Ленчика, що там пасся, переїхати на другий бік Сяну. Коли Павляк заборонив йому брати коня Ленчика той чоловік загрозив йому револьвером. Прикликавши Ленчика, пустився Павляк у погоню за тим чужим чоловіком, який хотів уже перейти вбрід через Сян. На залив Павляка і Ленчика аби вернувся, добув він револьвер і репетував до них. Але в тій самій хвилі поцілив його Павляк каменем у груди, наслідком чого куля впала до води. Тоді Павляк підбіг до нього, вирвав йому револьвер і течку, але він утікав дальше. Павляк гнав за ним якийсь час, одначе віддалений

звернеными до нього на 200 до 300 кроків стрілами повехав метові, а течку й револьвер віддав поліції. Течка походила з амбулянсу і найдено в ній книжечку на побрання стемплів та уповажнення почтилїона з Бірчі відібрати стемплі.

Того самого дня, себто 1. 8. 1931 зловила поліційна облава пополудні тепер обвинуваченого Василя Цебеняка. В часі поліційних доходжень, а також у слідстві Василь Цебеняк признався до участи в нападі на почтовий амбулянс у товаристві Романа і Йосифа Куцаків та Володимира Герешка. Зробив це за намовою Романа Куцака, який давав йому читати „Сурму" та запевнив, що він, себто Роман Куцак, справу добре приготує, та що їм нічого не станеться і будуть мати багато грошей. Безпосередньо перед критичним днем Роман Куцак покликав Цебеняка, щоб на завтра рано приготовився, бо він оглянув добре місце нападу і що як їх піде 4-ох узброєних, то їм нічого боятись, а як візьмуть гроші, то кожний з них щось дістане. Критичного дня прийшов до нього Йосиф Куцак і приказав: „Ладуйся, возьми хліб і револьвер і підемо". Пішли всі під командою Романа Куцака, який на місці в лісі наладував револьвер Цебеняка, в якому були 3 набої, ще дальшими 3 набоями. Сам напад представив Цебеняк по думці акту обвинувачення, з тим, що він сам до Гібчинського ані до Сеґели не стріляв, та що після вбиття Гібчинського Куцаки забрали його пояс з набоями і револьвер,а відтак деякі річи з почтового воза, після чого всі кинулися в ліс до втечі. Роман Куцак і Йосиф несли якісь пакунки, а Цебеняк течку, яку йому передав Роман Куцак. У часі втечі, коли їх якийсь господар задержав візванням „Стій! Руки до гори!", Цебеняк почав утікати в протилежну сторону, а відтак у ночі заблудив. Слідуючого дня пополудні його арештували. Цебеняк твердить, що всі ділали під непереможним впливом Романа Куцака, який є людиною рішеною на все.

Газета не виходить задармо: редакція, папір, друкарня, кореспонденти, експедиція — це все вимагає грошей!

ВІДСИДІВ КАРУ, ЯКОЇ НЕ ДІСТАВ.

Перед судом присяглих у Львові станув студент Іван Климів за те, що на вічу в Селисках висловився згірдно про польську владу, як зізнав один поліцай. Дістав 3 місяці вязниці з припиненням виконання кари. Тимчасом засуджений сидів уже майже пять місяців у слідчій вязниці.

—o—

Дописи.

КЛЕПАРІВ. *(Гостинний виступ хору з Жовківського.)* Старанням церковного комітету у Клепарові відбувся там у неділю, 2. жовтня н. р., концерт на дохід будови церкви, яка вже на укінченні. Точки програми, на яку зложилися продукції мішаного хору з Жовківського під проводом радника Купчинського, а саме: Концерт XXIII. Бортнянського, Дума про Почаївську Б. М., „Тим, що впали" та народні пісні, дальше деклямації п. п. Карачик та Демцюхівної — були виведені зразково і стрінулися з горячим признанням публики. Зокрема треба піднести добру промову п. Сливки на тему: „Церква — це фортеця нації", яка захопила слухачів. Концерт закінчив о. Яценків, місцевий завідатель парохії, подякою для симпатичних гостей-виконавців та зазивом до складання дальших жертв на викінчення церкви.

—o—

СПОРТ.

СПОРТОВІ ВИСЛІДИ ЗІ ЛЬВОВА ТА З КРАЮ.

Львів. СТЕП—ЛЕХІЯ II. 3:2 (1:1).

Товариські змагання. Гарна гра й заслужена перемога нашої Ц-клясової дружини над сильним противником.

Ходорів. У. С. Т.—ЦУКРІВНЯ 5:0 (4:0).

Змагання за чашу Ходорова. Легка перемога У. С. Т., яка мала один з найліпших своїх днів в сезоні. Ворота добули: Ковалишин (4) і Семиґіновський (1). Суддював п. Саварин зі Львова. Видців багато.

Тернопіль. ПОДІЛЛЯ—ЛЕҐІОН 3:2 (0:2).

Кінцеві змагання за чашу. У другій половині замітна перевага Поділля, яке вспіло у кінцевих мінутах заріяти вислід змагань.

Самбір. ДНІСТЕР—МЛОТ 7:2 (5:0).

Товариські змагання. Безапеляційна перевага Дністра, для якого ворота добули: Кміт (4), Колодій (2) і Турчин (1).

Надвірна. ПРОЛОМ—БИСТШИЦА 9:2.

Досконала гра Пролому, що просто розгромив надвірнянську польську дружину, яка є найпевнішим претендентом до Б-кляси у станиславівській підокрузі.

НОВИНИ ЗІ СВІТУ.

Відень. За мистецтво I. ліґи копаного мяча розіграно ось-такі змагання: Австрія—Лібертас 2:2, Адміра—ФАЦ 2:2, Вієнна Ніхольсон 2:1, ВАЦ—ВАКЕР 2:1, Рапід—Спортклюб 5:3 і Гакоаг—БАЦ 3:0. В середу виграв Вакер перші змагання в цих мистецтвах у стрічі з Гакоагом 3:2. У табелі веде Вієнна (10 п.) перед ВАЦ-ом (9 п.), 3) Австрія, 4) Рапід (по 8 п.), 5) Адміра, 6) Гакоаг (по 7 п.), 7) Спортклюб (6 п.), 8) Лібертас (5 п.), 9) ФАЦ, 10) БАЦ, 11) Ніхольсон (по 4 п.) і 12) Вакер (2 п.).

Берлін. На штучному торі отворили новий гаківковий сезон міжнародніми змаганнями Б. С. Ф. (Берлін)—Репрезентація Англії 2:1 (1:0, 1:1, 0:0).

Париж. Фінляндія—Франція 78:62. Міжнародні легкоатлетичні змагання.

Д.

—o—

БІРЖА.

Девізи: Долар ам. 8.90.00—8.91.00, долар канад. 7.50.00—7.55.00, корони чеські 0.26.33—0.26:50, франки фран. 0.34.50—0.35.10, франки швайц. 1.72:50—1:73:20, фунти штерл. 31.00—31.50, леї 0.05.00—0.05.50.

Золото: 20 кор. 38.50—39.00, 20 фр. 35.50—36.25, 10 рублів 48.50—50.00, долар в золоті 8.94.00—8.95.00.

Срібло: Корона австр. 0.34.50—0.35.00, 5 кор. 1.90—1.95, фльор. 0.95—1.00, рублі 1.55—1.60, копійки 0.75—0.70.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 12. X. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·40 зол., за літру молока 19—21 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 4·90—5·— зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 13. жовтня, год. 7.30 веч. „Самійло Зборовський".

Пятниця, 14. жовтня, год. 7.30 веч. „Богема".

Субота 15. жовтня, год. 7.30 веч. „Самійло Зборовський" (Абонам.).

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 13. жовтня год. 7.30 веч. „Бездомний лікар".

Пятниця 14. жовтня, год. 7.30 веч. Бездомний лікар".

Субота 15. жовтня, год. 7.30 веч. „Бездомний лікар".

Кіна.

АПОЛЬО: „Невідомий співець".

АТЛЯНТІК: „Сержант X".

КАСІНО: „Чоловік-мавпа" (Ван Дайк).

КОЛІСЕЙ: „Так цілують віденки", ревія „Це варто побачити".

КОПЕРНИК: „Чоловік, якого я вбив".

МАРУСЕНЬКА: „Чоловік, якого я вбив".

МІРАЖ: „Облава Парижа".

ОАЗА: „Ц. к. резервіст".

ПАЛЯС: „Король то я" (Власта Буріян).

ПАН: „Жінка та шпіон".

ПАСАЖ: „Золото", фільм тиждень і комедія.

ПРОМІНЬ: „Дзвонар із Нотр Дам" і ревія „Сміх то здоровля".

СТИЛЕВЕ: „Циганські романси".

УТІХА: „Жовтолиций капітан", „Скарб на пустині".

ХИМЕРА: „Містер Джекель і д-р Гайд".

Закордонне радіо.

Пятниця, 14. жовтня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 16.30 Лістові твори, **Братислава** (278,8) 18.05 Концерт, **Міляно** (331,4) 11.15, 13.00, 19.00 Музика, **Штутґарт** (360,5) 10.00 Музика, 21.05 „Тореадор" ком. опера Адама, **Гельсінґфорс** (368,1) 19.00 Лемікі Раівіо, Спів, **Гамбурґ** (372,2) 21.05 Веберів вечір, **Берлін** (419) 20.30 „Дер Боген дес Одісеус" др. поема Ґерг. Гавптмана, **Лянґенберґ** (472,4) 21.10 З Кальманових оперетов, **Прага** (487) 16.30 Спів, Піскова, **Будапешт** (550,5) 17.00 Музика на тароґато, 22.45 Циг. музика, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 16.35 Роб. пісні, 18.15 Літ. трансмісія, 24.00 Комунікати, музика, **Осльо** (1083) 20.00 Концерт у честь Ґріґа, **Париж** (1724,1) 21.45 „Пелеас є Мелісанде" оп. Дебісі.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 14. жовтня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45 23.00 Грамофон, 12.40 Метеор. комунікат, 16.00 Муз. загадки для дітей та молоді, 16.15 Лекція англ. мови, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Американсько-польська молодь", 17.00 Орхестра, 18.00 Концерт, біжучі вістки, 19.00 „Меґальоманія" вес. фейл., 19.15 Всячина, 19.30 „Сон Йоґів" фейл., 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Концерт, „Поступ у літературі" фейл., 22.40 Спортові вістки, 22.55 Комунікати, 23.15 „Коли трамваї їдуть спати" репортаж.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Перемишль. Загальні Збори Філії Товариства Охорони Воєнних Могил відбудуться дня 12. листопада 1932 р. в 6 год. вечором при статутовім компляті, або в годині 6.30 без огляду на комплет у домівці „Української Бесіди". — **Д-р Загайкевич Володимир, голова.** 636 1—1

Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання (УТГІ). При Українській Господарській Академії (УГА) в ЧСР в Подєбрадах, за дозволом Міністерства Хліборобства відкрито У. Т. Г. Інститут позаочного навчання з трьома відділами: 1) агрономічно-лісовим, 2) хемічно-технольоґічним та 3) економічно-кооперативним (з підвідділами а) кооперативним, б) банковим, в) промислово-торговельним). Відкрито також вужчі фахові курси: 1) суспільної агрономії, 2) для контрольор-асистентів (контроля годівлі і продукції худоби), 3) бухгальтерії, а також курси з окремих предметів: 1) основи радіотехніки, 2) оброблення шкіри, 3) олійництва, 4) миловарства, 5) практичної фотографії та 6) чужих мов: німецької, французької, англійської. — В міру зголошення достатньої кількости бажаючих студіювати будуть відчинені інші курси (в першу чергу передбачаються такі: 1) межовий курс — 4-х семестровий, 2) практичний курс лісових наук — 2-х семестровий, 3) курси з окремих предметів: креслення, пеґлярства, птахівництва і кріликарства та пасішництва). — Проспекти з програмами і правилами висилаються кожному на бажання безплатно. — За проспектами звертатися або безпосередньо до Академії: **„Ukrainska hosdodarska akademie, Poděbrady — Tchecoslovaquie,** або до Товариства „Сільський Господар" (Львів, вул. Зіморовича 20). 635 1—4

На „Рідну Школу" зложили Вп. д-р Дмитро Ткачук і Оксана Вовк, Яблонів 2 ам. дол. та Марія з Чижів і Михайло Мариняки, Береги 10 зол. замість повідомлень про своє вінчання; Іван Яцишин і Товариші 50.80 зол.; Учениці гімназії Р. Ш. в Коломиї 10 зол. з нагоди прощання свого учителя — Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Виділ Марійської Дружини Студенток у Львові запрошує Товаришки на інавґураційну Службу Божу в неділю 16. жовтня, год. 8.30 в церкві ОО. Василіян.

Подяка. Складаю щиру подяку Вп. п. послові Д-рові Д. Ладиці адв. в Тернополі за опіку та успішну інтервенцію в часі мойого двомісячного перебування в слідчому арешті, як рівнож Вп. п. послові Д-рові С. Баранові за ласкаву інтервенцію. Вп. Паням мец. Б. Барановій, проф. А. Хомовій та М. Охримовичевій, рівнож дякую за поміч та опіку в часі перебування в арешті. — Тернопіль, 12 жовтня 1932 — **Василь Бачинський, канд. адвок.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДО ВИНАЙМУ 8 КІМНАТ У РЕАЛЬНОСТИ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГИПОТЕЧНОГО, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО 14. УМОВИНИ В ЛІКВІДАТУРІ БАНКУ. 639 1-3

ФІРАНКИ зол. 8.50, колдри прав. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. 561 1—?

АРТИСТИЧНА переплетня Кривецького перенесена з ул. Пекарської на вул. Сенаторську 10. 426 10-10

ВЗИВАЄМО отсим Івана Олійника, Івана Шипітку та П. Возняка, щоби у важній для них справі явилися найдальше до 20-го жовтня н. р. в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. — Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. 642 1—2

ОСТАННІ МОДЕЛІ, жіночі плащі, костюми, сукні і т. ін. продає тепер по ціна" конкуренційних **Яків Позамент, Львів,** ул. Академічна 2 (Готель Жоржа). 2—6

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галантерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 x

ПРОДАМ ДІМ з городом і кілька парцель без перешкод під будову. Канал і світло на місці, водотяг близько. Відомість: Замарстинів, Стебелінських ч. 6 637 1—3

ФРАНЦУСЬКОЇ мови вчить Ірена Громницька, Болеслава Хороброго 10 (коло Потоцького 104). На бажання може приходити до дому. 640 1—2

БЛИЗЬКО Львова (12 кільом.) господарство і будинки винайму. Стація залізнича і почта в місці. Зголошення до 15. жовтня слати: Хітар п. Лавочне для п. Йосифович. 619 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає